

Η Στρατηγική και η Τακτική της Τουρκίας

«Τακτική είναι η τέχνη της χρησιμοποίησεως των στρατιωτικών δυνάμεων στο πεδίο της μάχης, ενώ στρατηγική είναι η τέχνη της χρησιμοποίησεως των μαχών στον πόλεμο». Carl Von Clausewitz (Κάρλ Φον Κλαούζεβιτς).¹

Ο ιδιαίτερα ευφυής Πρώσος Στρατηγός Κάρλ Φον Κλαούζεβιτς, στο κλασικό έργο του «Η Φιλοσοφία του Πολέμου», διατύπωσε αρχές και κανόνες, οι οποίοι ισχύουν στις περισσότερες ανθρώπινες συγκρούσεις και όχι μόνο στις ένοπλες. Σύμφωνα με τον Κλαούζεβιτς όλες οι αντιπαραθέσεις διεξάγονται σε δύο επίπεδα: στο «στρατηγικό και στο τακτικό». Για παράδειγμα στον αθλητισμό, ο στρατηγικός στόχος των ομάδων είναι η κατάκτηση του πρωταθλήματος. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, θα πρέπει οι ομάδες να κατακτήσουν όσο το δυνατό περισσότερες νίκες, οι οποίες αποτελούν τους τακτικούς στόχους. Η σχεδίαση για την κατάκτηση ενός πρωταθλήματος συνιστά βραχυπρόθεσμη στρατηγική, ενώ η σύνταξη επιχειρησιακού σχεδίου, για την ισχυροποίηση της ομάδας σε βάθος χρόνου, εντάσσεται στην μακροπρόθεσμη στρατηγική. Στις συγκρούσεις μεταξύ κρατών η σχεδίαση τόσο στο τακτικό, όσο και στο στρατηγικό επίπεδο, αποτελεί αντικείμενο συνεχούς σπουδής και επεξεργασίας, προκειμένου να προσαρμόζεται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις.

Η Τουρκική Τακτική

Τα πρόσφατα επεισόδια, με τα οποία η Τουρκία έχει κλιμακώσει τους τελευταίους μήνες την επιθετικότητά της σε βάρος της Ελλάδος, εντάσσονται στο τακτικό επίπεδο αντιπαραθέσεως των δύο χωρών. Κατά την άποψη του γράφοντος, η Τουρκία με την τακτική που εφαρμόζει προσπαθεί να φέρει την πολιτική ηγεσία της Ελλάδος προ του διλήμματος, ή της αναλήψεως στρατιωτικής δράσεως, ή της αποδοχής κάποιας αξιώσεώς της σε βάρος των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων στο Αιγαίο. Την 31η Ιανουαρίου 1996, κατά την κρίση των Ιμίων, προ αυτού του διλήμματος βρέθηκε αντιμέτωπος ο τότε πρωθυπουργός της Ελλάδος Κώστας Σημίτης, ο οποίος αποφάσισε την αποφυγή της ρήξεως. Κατά την τρέχουσα περίοδο η χώρα μας, για την αντιμετώπιση των τουρ-κικών ενεργειών επέλεξε:

α. Την αύξηση του επιπέδου ετοιμότητας των στρατιωτικών μας δυνάμεων.

β. Την τήρηση ψυχραίμου στάσεως.

γ. Την αποφυγή των προκλήσεων.

δ. Την αίτηση βοήθειας από τους διεθνείς οργανισμούς και τους συμμάχους μας.

Η στρατιωτική εμπειρία μάς έχει διδάξει ότι η διατήρηση της ετοιμότητας επί μακρόν στην ουσία καταργεί την εγρήγορση, ενώ η προσπάθεια φυλάξεως των πάντων καταλήγει στην αδυναμία φρουρήσεως. Οι ένοπλες δυνάμεις θα πρέπει να μειώσουν την αριθμό του αναπτυσσόμενου προσωπικού προς φύλαξη διαφόρων ευαίσθητων περιοχών, αλλά να διατηρήσουν την ταχύτητα επεμβάσεως όπου απαιτηθεί. Υπάρχει επίσης και η επιλογή αυξήσεως του υπηρετούντος προσωπικού, είτε με την αύξηση της στρατιωτικής θητείας, είτε με την πρόσληψη επαγγελματιών οπλιτών. Με τον ίδιο τρόπο που θεωρείται αναγκαία η ενίσχυση των πυροσβεστικών δυνάμεων με εποχιακό προσωπικό κατά την θερινή περίοδο, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πυρκαγιών, με την ίδια λογική πρέπει να θεωρείται επιβεβλημένη η αύξηση του προσωπικού των ενόπλων δυνάμεων, για την ισχυροποίηση της αποτρεπτικής των ικανότητας. Ο Γάλλος μαθηματικός Ανρί Πουανκαρέ έλεγε: «Ο Πόλεμος είναι πειραματική επιστήμη στην οποία δεν είναι δυνατόν να διεξαχθούν πειράματα». Σε κα-ταστάσεις σαν και αυτή που διανύουμε, η κόπωση του προσωπικού και η καταπόνηση των μέσων πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Το επεισόδιο «επακουμβήσεως» του τουρκικού φορτηγού επί της Ελληνικής Κανονιοφόρου «Αρματωλός» την 5η Μαΐου 2018, εκτιμώ ότι υπήρξε αποτέλεσμα της κοπώσεως του προσωπικού. Η άμυνα της χώρας είναι σαν ένα φράγμα. Όταν αρχίζει να παρουσιάζει διαρροές, κά-νεις άμεσες και γερές παρεμβάσεις για να το ενισχύσεις, γιατί εάν σπάσει τότε θα είναι πλέον αργά. Η επιχειρησιακή ικανότητα των Ενόπλων Δυνάμεων αποτελεί με-τρήσιμο μέγεθος και είναι το αποτέλεσμα του γινομένου των εξής 5 παραγόντων: του αριθμού του προσωπικού, των διατιθέμενων μέσων, του επιπέδου εκπαιδεύσεως, του ηθικού και της πειθαρχίας. Εάν ένας εκ των παραγόντων μειωθεί ή μηδενιστεί τότε και ο βαθμός της επιχειρησιακής ετοιμότητας μειώνεται ή μηδενίζεται αντιστοίχως.

Η Τουρκική Στρατηγική

Η αιτία της εντάσεως μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας πηγάζει από το γεγονός ότι η γείτονα χώρα επιθυμεί να επεκτείνει τα κυριαρχικά της δικαιώματα στην περιοχή του Αιγαίου σε βάρος των ιδικών μας. Από τις θάλασσες που περιβάλλουν την τουρκική χερσόνησο, μόνο στην Μαύρη Θάλασσα δεν αντιμετωπίζει κανένα εμπόδιο στην εκμετάλλευσή της. Στο Αιγαίο Πέλαγος η κυριαρχία της περιορίζεται σε μία μι-κρή θαλάσσια λωρίδα λόγω των ελληνικών νησιών, ενώ στην Μεσόγειο Θάλασσα η Κύπρος περιορίζει την πλήρη ανάπτυξη της τουρκικής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) στα 200 ναυτικά μίλια. Η επέκταση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Τουρκίας σε βάρος των όμορων χωρών, αποτελεί ένας από τους σταθερούς και μα-κροχρόνιους στόχους της εθνικής στρατηγική της Τουρκίας. Η οικειοποίηση των ενεργειακών αποθεμάτων του Αιγαίου αποτελεί ένα από τα οφέλη που θα προκύψουν από την επέκταση της τουρκικής επιρροής. Ο Αχμέτ Νταβούτογλου² στο βιβλίο του «Το Στρατηγικό Βάθος» υποστηρίζει την αύξηση της επεκτάσεως της Τουρκίας στα Βαλκάνια, στην Μέση Ανατολή και στην Ασία, λόγω ιστορίας, γεωγραφίας και πληθυσμιακού δυναμικού. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η επίτευξη αυτού του στόχου θα συντελέσει στην «γεωπολιτική, γεωπολιτισμική και γεωοικονομική ολοκλήρωσή της». Η Τουρκία φιλοδοξεί να εδραιωθεί σε περιφερειακή δύναμη, να αποτελέσει δηλαδή την ισχυρότερη δύναμη στην περιοχή. Την θέση αυτή έχουν υιοθετήσει όλα σχεδόν τα πολιτικά κόμματα της Τουρκία εκτός από το Κουρδικό και ορισμένα μικρά κόμματα της αριστεράς που δεν υπερβαίνουν το 15% του εκλογικού σώματος.

Η Σύγκριση των δύο Χωρών

Η αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας στο Αιγαίο ξεκίνησε το 1973. Τον Ιούλιο του 1974 η Τουρκία αποβιβάσθηκε στην Κύπρο με αφορμή το πραξικόπημα κατά του Μακαρίου, που αφρόνως υποκινήθηκε από την Ελλάδα, κατέχουσα έκτοτε το 40% της νήσου. Από τότε τα δεδομένα έχουν αλλάξει, λόγω της μεταβολής βασικών μεγεθών των δύο χωρών. Το 1970 η Ελλάδα είχε πληθυσμό 8,7 εκατ. ενώ, η Τουρκία 35 εκατ. Σήμερα η Ελλάδα έχει πληθυσμό 11 εκατ. όταν η Τουρκία προσεγγίζει τα 80 εκατ. Η αναλογία από 1:4 έχει γίνει 1:7. Σε μία πεντηκονταετία έχει υπερδιπλασιασθεί ο πληθυσμός της Τουρκίας. Εάν ληφθεί υπόψη ότι η μέση ηλικία του τουρκικού πλη-

θυσμού είναι 25 χρόνια, όταν της Ελλάδος πλησιάζει τα 40, τότε γίνεται κατανοητό ότι ιδέες όσο άγριες και αν φαίνονται μπορούν κινητοποιήσουν τις μάζες. Το 1970 το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) της Ελλάδος ήταν 13 δις. δολ., ενώ της Τουρκίας 17 δις. δολ. Το ΑΕΠ της Τουρκίας το 2016 ήταν 857 δις, ενώ της Ελλάδος 195 δις. Η αναλογία από 1:1,3 έχει γίνει 1:4. Ο πληθυσμός και η οικονομία της Τουρκίας αυξάνονται με ρυθμούς πολύ ταχύτερους από τους δικούς μας. Η Τουρκία είναι στην 10η θέση παγκοσμίως από πλευράς στρατιωτικής ισχύος. Η αύξηση της διαφοράς της γεωπολιτικής ισχύος μεταξύ της Τουρκίας και της χώρας μας, αποτελεί την κύρια αιτία των διεκδικήσεων της σε βάρος της εθνικής μας κυριαρχίας.

Η Εθνική Αφύπνιση

Απέναντι σ' αυτή την επιθετική τουρκική στρατηγική οφείλουμε να αναπτύξουμε την δική μας εθνική στρατηγική. Μια στρατηγική η οποία θα είναι υπερκομματική, διαχρονική και θα πρέπει να εδράζεται σε κοινά αποδεκτές «αρχές», σχετικές με την αντίληψη του καθήκοντος των πολιτών για την υπεράσπιση της ελευθερίας της πατρίδος. Η εθνική στρατηγική θα πρέπει αποτελεί μέρος του οράματος των Ελλήνων για το πως θέλουμε την πατρίδα μας. Μόνο οι μεγάλοι ηγέτες μπορούν να δημιουργήσουν «Εθνικά Οράματα», όπως π.χ αυτό της «Μεγάλης Ιδέας» Η καθαρή έξοδος από τα μνημόνια, ή αύξηση των τουριστικών εισροών δεν αποτελούν οράματα. Εάν υπήρχε «Όραμα» δεν θα ξενιτευόντουσαν 700.000 νέες και νέοι, μετά το ξέσπασμα της κρίσεως. Την 1η Ιαν. 2001, μετά την ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση, οι περισσότεροι Έλληνες θεώρησαν ως όραμα την ευδαιμονία που αποκτήσαμε από τα δανεικά των ξένων. Ταύτισαν την καταξίωσή τους ως πολίτες, με την απόκτηση της ιδιότητας του ευρωπαϊού κοσμοπολίτη. Οι προϋποθέσεις για την πιστοποίησή της ήσαν: η απόκτηση μεζονέτας με πισίνα, πολυτελούς οχήματος και δια-κοπές σε ακριβούς τουριστικούς προορισμούς. Η χρεωκοπία του ελληνικού οικονομικού μοντέλου του «καταναλωτικού παρασιτισμού» το 2010, αποκάλυψε την ανυπαρξία των ψυχικών μας δυνάμεων και του εθνικού μας φρονήματος. Η αναγέννηση της πατρίδος μας μπορεί αποτελέσει «Εθνικό Όραμα», στην πραγματοποίηση του ο-ποίου θα πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι Έλληνες.

Για να αντιμετωπίσουμε την τουρκική απειλή θα πρέπει να αφυπνισθούμε, να χα-ράξουμε εκ νέου την εθνική μας στρατηγική και να υπογράψουμε αμυντικές συμφωνίες με τους παραδοσιακούς μας συμμάχους. Σε κάθε περίπτωση οφείλουμε να λάβουμε δραστικά μέτρα για την αύξηση του πληθυσμού και την οικονομική μας ανάπτυξη. Πάνω από όλα όμως, θα πρέπει να γαλουχήσουμε την νεολαία μας και να α-ποδεχθούμε όλοι οι Έλληνες ότι υπέρτατο καθήκον μας είναι η υπεράσπιση της πατρίδος. Οι στρατιωτικές νίκες της Ελλάδος διαχρονικά δεν ήσαν ποτέ αποτέλεσμα α-ριθμητικής υπεροχής, αλλά πρωτίστως ψυχικών δυνάμεων, αποφασιστικότητας και ανδρείας, πάντοτε όμως υπό εμπνευσμένη και ισχυρή ηγεσία, μέσα από την συμμετοχή μας σε ισχυρές συμμαχίες. Και όπως έγραψε ο ιστορικός Θουκυδίδης, «η δύναμη της πόλεως δεν είναι ούτε τα πλοία, ούτε τα τείχη αλλά οι άνδρες της».

Παπάγου 6 Μαΐου 2018
Αντγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς

Παρατηρήσεις

1. Ο Καρλ Φον Κλαούζεβιτς (1780-1831), υπήρξε Πρώσος στρατηγός και συγγραφέας, ο οποίος α-σχολήθηκε με την θεωρία και την πρακτική του πολέμου. Το βιβλίο του «Η Φιλοσοφία του Πολέμου», είχε μεγάλη επιρροή στην πολεμική σχεδίαση όλων των κρατών και διδάσκεται μέχρι σήμερα στις στρατιωτικές ακαδημίες, αλλά και στις σχολές διοικήσεως επιχειρήσεων.

2. Ακαδημαϊκού, Υπουργού εξωτερικών της Τουρκίας κατά την περίοδο 2009-2014 και πρωθυπουργού από το 2014 έως το 2016.

Βιβλιογραφία

α. Carl Von Clausewitz, «**Η Φιλοσοφία του Πολέμου**», Εκδοτικός Οίκος Σ.Α Τζηρίτα, Α-θήνα 1960.

β. Παναγιώτης Κονδύλης, «**Θεωρία του Πολέμου**», Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1997.

γ. Αχμέτ Νταβούτογλου, «**Το Στρατηγικό Βάθος**», Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2000.